

Nr 274.

Av herrar **Persson** i Norrköping och **Sandler** i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående
utlämning av förbrytare m. m.*

I Kungl. Maj:ts propositioner nr 42 och 50 förelägges Riksdagen förslag till lag, dels angående avvísning och utvisning av utlänningar och dels angående utlämning av förbrytare. Utvisnings- och utlämningslagarna ha otvivelaktigt ett visst samband med varandra, dock icke av starkare art än att de mycket väl, såsom skett i Kungl. propositionerna, kunna av lagstiftarna behandlas som fristående var för sig, om än därvid åtskillig hänsyn synes böra tagas till vissa bestämmelser, som i båda lagarna äro av internationell rättsnatur. Vad nu först beträffar det i Kungl. propositionen nr 42 förelagda lagförslaget angående »förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas», så synes oss detta förslag lida av så många och svåra brister, att det enligt vårt förmenande näppeligen av denna Riksdag bör antagas. Överlämnandet åt polismyndighet att okontrollerat handhava avvísnings- och i vissa fall utvisningsförfarandet samt bibehållandet av bestämmelser, som möjliggöra utvisning av utlämning, även sedan denne varit i riket bosatt i årtionden och därunder uppfört sig väl, synas oss vara tillräcklig anledning för ett sådant omdöme. I allt fall synas oss de erforderliga förändringarna vara av så genomgripande natur, att vi ansett det allt för vanskligt att därom förelägga positiva förslag. Annorlunda är förhållandet med det i Kungl. propositionen nr 50 förelagda lagförslaget angående »utlämning av förbrytare», och det är däri som vi tillåta oss förelägga några ändrings- och jämningsförslag.

Att låta utlämning bli beroende av bestämmelserna i vår nuvarande föräldrade sjölag finna vi synnerligen betänkligt. Innan densamma undergått vederbörlig revision, synes den icke böra inpassas i förevarande

förslag till utlämningslag, och föreslå vi för den skull att uttrycket »eller den svenska sjölagen» i 4 § utgår.

7 § i förevarande lagförslag är av följande lydelse: »Utlämning må ej ske för politiskt brott. Dock må, där den gärning, för vilken utlämning begärts, tillika innefattande brott av icke politisk beskaffenhet, utlämning medgivas, för så vitt gärningen med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet provas övervägande äga karaktären av ett icke politiskt brott.

Såsom politiskt brott skall i intet fall anses mord, mordförsök eller dråp å främmande statsöverhuvud eller någon till en främmande suveräns familj hörande person.»

I sin motivering i statsrådsprotokollet till denna del av lagförslaget yttrar statsrådet och chefen för justitiedepartementet, efter att hava lämnat en sammanfattande redogörelse för motsvarande lagstiftning i några främmande länder, bland annat: »Av den nu givna redogörelsen torde framgå, vilka svårigheter möta att på ett tillfredsställande sätt genom bestämmelser i lagen lösa frågan om behandlingen av de relativt-politiska brotten. Det synes mig därför som det vore lämpligast att stanna på den schweiziska lagens ståndpunkt och att alltså överlåta åt domstolen att med ledning av doktrin och praxis i det särskilda fallet avgöra, huruvida handlingen skall anses vara av övervägande politisk beskaffenhet eller icke, med påföljd att utlämning i förra fallet vägras och i senare fallet medgives. Att märka är, att den praxis, som den schweiziska förbundsdomstolen följt, synes gå i riktning mot att tillerkänna de objektiva omständigheterna vid brottets förövande en avgörande betydelse, så att t. ex. mord av politisk hämnd eller brott (mord eller stölder), som eljest begåtts utan samband med något verkligt försök att omstörta den bestående politiska ordningen, icke anses böra medföra frihet från utlämning.

Huruvida den belgiska attentatsklausulen bör hos oss upptagas, kan synas tveksamt. Om man omfattar den objektiva teorien, är detta nödvändigt, ty då enligt denna teori varje attentat mot en suverän eller statschef måste hänföras till politiskt brott, skulle eljest följden bliva den, att föröware av dylika brott komme att åtnjuta oinskränkt asylrätt och att alltså suveräners och statschefers liv till och med bleve mindre skyddade än enskilda personers. Men den schweiziska regeln nödgar icke att alltid uppfatta sådana brott som politiska, och Schweiz har också på gjord framställning medgivit utlämnande av en kungamördare.»

Vad som här framhållits synes oss icke stå i full överensstämmelse med det innehåll, som givits lagtextens 7 §. Vi hålla före att huvudstadgandet: »Utlämning må ej ske för politiskt brott» är tillräckligt. Då det

i alla händelser måste överlämnas åt rättspraxis att närmare utforma detta begrepp, synes det oss icke tillrädligt att genom lagtexten giva denna rättspraxis ett direktiv, som kan komma att betänkligt kringskära omfånget av begreppet politiskt brott. Och vad §:s andra stycke, attentatsklausulen, beträffar, synes oss ej heller några tillräckligt bärande skäl tala för att den nu skall införas i vår första lag på detta område. Den tveksamhet justitieministern själv visar synes oss bort leda till att den utlämnats.

Lagförslaget 8 § är av följande lydelse: »Utlämning må ej medgivas utan att till stöd för framställningen därom förebragts antingen av domstol meddelat fällande utslag eller ock av domstol eller annan behörig myndighet meddelat beslut, som innebär förordnande om häktning; skolande i handlingen brottets beskaffenhet samt tiden och orten för detsamma vara noggrant angivna.

Grundas framställning om utlämning annorledes än å fällande utslag eller sådant beslut, som föregåtts av förundersökning inför domstol eller undersökningsdomare, och bestrider den, vilkens utlämnande begäres, att han gjort sig skyldig till det uppgivna brottet, må ej utlämningen beviljas med mindre tillika visas, att sannolika skäl föreligga till misstanke, att han är skyldig till detsamma. Dock må efter överenskommelse med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet utlämning till den stat ske jämväl där ej bevisning, som nu sagts, blivit förebragt.»

Beträffande bestämmelsen i denna §:s första stycke synes det oss nödvändigt, att minimifordringarna på innehållet i den handling, vari skall meddelas utländsk domstols »utslag» eller myndighets »beslut» och vilken handling skall ligga till grund för den svenska domstolens beslut om utlämning eller ej, skärpas i så måtto att ej blott brottets beskaffenhet, tiden och orten för detsamma däri beskrives utan jämväl *omständigheterna för brottet*. Med hänsyn till bestämmelserna i 4 § torde det även vara nödvändigt, att *omständigheterna* för brottet klart framgå av handlingarna, ty eljest synes prövning av 4 §:s förutsättningar vara omöjlig. Uttrycket »fällande utslag eller sådant beslut» i 8 §:s andra stycke äro ej tillräckliga där icke sakens närmare omständigheter framgå af handlingarna. Endast med iakttagande av dessa minimikrav på bevisning bör utlämning få ske. Och vi anse i konsekvens härmed att dessa krav ej må eftergivas genom traktat. Det eftergives ej t. ex. i England, men detta har ej utslutit detta land från traktater.

Angående bestämmelserna i 11 § följer som en konsekvens av vårt yrkande i 7 §, att sista punkten i sista stycket bör utgå.

Lagförslaget 29 § stadgar i första stycket, att person kan häktas innan formlig begäran om hans utlämnande skett. Som häktning av en person i vissa fall för denne kan medföra synnerligt stort men, torde för sådan åtgärd anses böra krävas liknande garantier som de vilka vi påpekat i 8 §:en, nämligen att omständigheterna för brottet även skola vara angivna. Och för garanti för mera saklig prövning av förutsättningarna för häktning anse vi, att ordet »polismyndighet» i andra stycket bör utbytas mot »Konungens befallningshavande». Det kan nämligen ifrågasättas om underordnad polismyndighet är i alla fall kvalificerad att upptaga inkommen begäran om häktning till den sakliga prövning som kräves.

Ifråga om tiden inom vilken framställning om utlämning efter skedd häktning skall vara ingången föreslås i 29 §:s sista stycke sex veckor för europeisk stat och tre månader för utomeuropeisk stat. Som regel anse vi att tiden bör vara kortare, varför i detta avseende bör stadgas respektive tre veckor och sex veckor, möjligen med undantag för vissa utomeuropeiska länder.

I stadgandet angående lagens ikraftträdande föreslås, att bestämmelserna i gällande traktat fortfarande skola gälla, äfven om sådan bestämmelse står i strid mot vad i denna lag är stadgat. Å sid. 17 i kungl. propositionen meddelas, att traktater äro gällande med 12 utländska stater, och därjämte finnas andra överenskommelser med vissa andra stater, bland annat en konvention med Ryssland. Om bestämmelserna i dessa traktater skola få gälla över lagens bestämmelser, blir ju lagen relativt betydelselös och dess verkningar ställda på en oviss framtid. I vissa av dessa traktater medgives utlämning för brott som enligt lagens 4 § icke skulle föranleda utlämning. Ingen nu gällande traktat upptager såsom villkor för utlämning i fall, som i 8 §:en avses, fordran på företeende av där omnämnd handling och i allmänhet kunna ej enligt traktaterna vid utlämnings beviljande uppställas så stränga betingelser som de i 11 §:en upptagna. Härav framgår att flera af lagens allra viktigaste bestämmelser bliva så att säga döda bokstäver, därest de nuvarande traktatbestämmelserna skola stå över lagbestämmelserna. Vi anse detta vara en oriktig ordning, som bör utbytas mot mera lagbunden sådan, vilken kan vinnas genom att traktaterna uppsägas samt efter förhandlingar bringas i överensstämmelse med lagens föreskrifter. Och böra slutbestämmelserna omredigeras i överensstämmelse därmed.

På grund av vad vi sålunda framhållit få vi härmed hemställa,

att Riksdagen måtte besluta sådana ändringar i föreliggande förslag till lag angående utlämning av förbrytare,

att uttrycket »eller den svenska sjölagen» i 4 § utgår;

att 7 § blott stadgar: »Utlämning må ej ske för politiskt brott»;

att handling vari utlämnande begäres även skall innehålla *omständigheterna* för brottet;

att prövandet av häktningsbegäran överflyttas från polismyndighet till Konungens befallningshavande;

att tiden mellan häktning och utlämningsframställning fastställs till högst tre resp. sex veckor;

att bestämmelser i traktater och överenskommelser ej få strida mot förevarande lags bestämmelser.

Och hemställes till lagutskottet att i lagtexten vidtaga de ändringar och jämkningar, som äro erforderliga av ovanstående ändringsförslag.

Stockholm den 22 februari 1913.

Sven Persson.

Rickard Sandler.
